

دکتر سید حجت زینلی، مدیرعامل شرکت مس کاوان نماد:

کمبود مواد ناریه نفس معادن کشور را به شماره انداخته است

مدیرعامل شرکت مس کاوان نماد معتقد است بخش معدن ایران، در کنار دشواری‌های ذاتی فعالیت در مناطق دورافتاده، امروز با مجموعه‌ای از موانع جدی از جمله کمبود مواد ناریه و آنفو، محدودیت سوخت، مشکلات تخصیص ارز و قیمت‌گذاری دستوری مواجه شده است؛ مسائلی که در صورت تداوم می‌تواند تولید و سرمایه‌گذاری در این بخش را بیش از گذشته تحت فشار قرار دهد.

دکتر سید حجت زینلی، مدیرعامل شرکت مس کاوان نماد، در گفت‌وگویی با تشریح روند فعالیت مجتمع مس عباس‌آباد و شرایط امروز بخش معدن، تأکید می‌کند که با وجود تمام محدودیت‌ها، توسعه اکتشاف، استمرار تولید و سرمایه‌گذاری همچنان باید در مرکز توجه فعالان این صنعت قرار داشته باشد.

● **معدن عباس‌آباد چه مسیری را طی کرده و مس کاوان نماد از چه زمانی وارد این مجموعه شده است؟**

معدن مس عباس‌آباد در شهرستان میامی و در شرقی‌ترین نقطه استان سمنان واقع شده است. نخستین پروانه بهره‌برداری این معدن در سال ۱۳۳۳ صادر شده و فعالیت آن تا سال ۱۳۶۱ ادامه داشت. پس از آن معدن برای سال‌های طولانی متروکه ماند و این وضعیت تا سال ۱۳۹۳ ادامه پیدا کرد. از سال ۱۳۹۳ سرمایه‌گذاری شرکت مس کاوان نماد در اکتشاف، استخراج و احداث کارخانه فرآوری، فعالیت در این معدن مجدداً آغاز گردید و در سال ۱۳۹۵ تولید کنسانتره نیز آغاز شد. از آن زمان تاکنون فعالیت مجموعه به‌صورت مستمر ادامه داشته است. در طول این سال‌ها تلاش کرده‌ایم تولید را به‌صورت مرحله‌ای افزایش دهیم و همزمان در حوزه اکتشاف، استخراج، بهینه‌سازی و توسعه نیز اقدامات جدی انجام دهیم. پیش از بروز مشکلات ناشی از جنگ و محدودیت‌هایی که در تأمین مواد ناریه و سوخت ایجاد شد، تعداد نیروهای شاغل در مجتمع عباس‌آباد با احتساب نیروهای پیمانکار به بیش از ۶۰۰ نفر رسیده بود.

● **اداره چنین مجموعه‌ای با این حجم از فعالیت چه الزاماتی دارد؟**

هر موفقیتی نیازمند چند عامل مشخص است؛ دانش، خرد جمعی، تدبیر، پشتکار و استمرار. اگر تصمیم‌گیری در هر حوزه بر اساس علم و دانش و با استفاده از خرد جمعی انجام شود و در کنار آن قاطعیت و پیگیری مستمر وجود داشته باشد، بسیاری از کارهایی که در ابتدا دشوار یا حتی غیرممکن به نظر می‌رسند قابل انجام خواهند بود. معدن و کارخانه یک فعالیت مقطعی نیست. کارخانه ما به صورت ۲۴ ساعته و در تمام روزهای سال فعال است و سایر بخش‌ها نیز در قالب شیفت‌های مختلف فعالیت می‌کنند. چنین مجموعه‌ای نیازمند مدیریت مستمر، هماهنگی و تصمیم‌گیری روزانه است.

● **امروز مهم‌ترین چالش معادن کشور چیست؟**

سرمایه‌گذار و تولیدکننده در ایران با مشکلات متعددی مواجه است و

بخش معدن نیز از این شرایط مستثنی نیست، اما در وضعیت فعلی یکی از جدی‌ترین مشکلات ما کمبود و حتی نبود مواد ناریه و آنفو است. واقعیت این است که کمبود مواد ناریه امروز نفس بسیاری از معادن را به شماره انداخته است. در پی جنگ، برخی کارخانه‌های تولیدکننده مواد مورد نیاز این بخش آسیب دیدند و در نتیجه مواد ناریه با کمبود جدی مواجه شده و در حجم بسیار محدودی در اختیار معادن قرار می‌گیرد. بسیاری از معادن به همین دلیل تعطیل شده‌اند. تعدادی دیگر نیز نیروی انسانی خود را کاهش داده یا میزان تولید را کم کرده‌اند و با روش‌های مختلف تلاش می‌کنند فعالیت خود را حفظ کنند. حتی معادنی که تاکنون با اقدامات مدیریتی توانسته‌اند فعال باقی بمانند، اگر موضوع تأمین مواد ناریه حل نشود یا امکان واردات آن فراهم نشود، ممکن است در ادامه با خطر توقف یا تعطیلی مواجه شوند.

● **علاوه بر مواد ناریه، چه موانع دیگری تولید را تحت فشار قرار داده است؟**

موضوع سوخت یکی دیگر از مسائل جدی بخش معدن است. ماشین‌آلات معدنی طبیعتاً وابستگی زیادی به سوخت دارند و تأمین آن امروز با محدودیت و فشار زیادی همراه است. در کنار آن، تخصیص ارز نیز تبدیل به یکی از چالش‌های جدی معادن شده است؛ چه برای واردات برخی مواد و تجهیزات مورد نیاز و چه برای تأمین ماشین‌آلات. معدن بدون ماشین‌آلات و تجهیزات مناسب امکان فعالیت ندارد و وقتی تأمین این تجهیزات با دشواری روبه‌رو شود، مستقیم بر ظرفیت تولید اثر می‌گذارد.

● **شما بارها نسبت به قیمت‌گذاری دستوری نیز انتقاد داشته‌اید. مسئله اصلی در این حوزه چیست؟**

صنعت و معدن کشور سال‌هاست با موضوع قیمت‌گذاری دستوری مواجه است. مسئله این است که بخش قابل توجهی از هزینه‌های یک واحد تولیدی بر اساس نرخ ارز آزاد و حتی در برخی موارد بالاتر از آن پرداخت می‌شود، اما زمانی که تولیدکننده می‌خواهد محصول خود را در بازار داخلی یا خارجی عرضه کند، قیمت فروش تحت تأثیر نرخ‌ها و دستورالعمل‌هایی قرار می‌گیرد که از سوی دولت تعیین می‌شود. در نتیجه درآمد تولیدکننده کمتر از میزان واقعی است، در حالی که هزینه‌های او مرتب افزایش پیدا می‌کند. وقتی این موضوع در کنار کمبود سوخت، مشکلات ماشین‌آلات، تخصیص ارز و سایر محدودیت‌ها قرار می‌گیرد، طبیعی است که جذابیت سرمایه‌گذاری در تولید و معدن کاهش پیدا کند.

● **کاهش سرمایه‌گذاری چه اثری بر اقتصاد کشور خواهد داشت؟**

یکی از مهم‌ترین موضوعات اقتصاد ایران سرمایه‌گذاری است. اگر بخواهیم

تولید ناخالص داخلی افزایش پیدا کند، اشتغال ایجاد شود و تورم در بلندمدت کنترل شود، یکی از پایه‌های اصلی آن سرمایه‌گذاری است. اما وقتی یک سرمایه‌گذار با مجموعه‌ای از موانع و عدم اطمینان مواجه باشد، طبیعی است که رغبت او برای ورود منابع جدید به تولید کاهش پیدا کند. باید شرایطی فراهم شود که سرمایه‌گذار احساس کند سرمایه‌گذاری در تولید ارزشمند و قابل دفاع است.

● **در شرایط فعلی نقش دولت و بخش خصوصی را چگونه می‌بینید؟**

در شرایط عادی یکی از وظایف مهم دولت، ایجاد ثبات و فراهم کردن محیط مناسب برای سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی است. البته باید واقع‌بین باشیم؛ شرایط کشور عادی نیست. ایران سال‌هاست با تحریم‌های اقتصادی مواجه است و در یک سال گذشته نیز شرایط جنگی بر کشور حاکم بوده است. دقیقاً در چنین شرایطی ضرورت استفاده از دانش و تجربه بخش خصوصی بیشتر می‌شود. باید نظرات کارشناسی متخصصان، انجمن‌های تخصصی و تشکلات بخش خصوصی با جدیت بیشتری شنیده شود. تصمیمات اقتصادی و صنعتی بهتر است با مشارکت اتاق‌های فکر، اتاق بازرگانی و انجمن‌های تخصصی هر حوزه اتخاذ شود. بخش خصوصی در خط مقدم تولید قرار دارد و بسیاری از آثار تصمیمات اقتصادی را به شکل مستقیم تجربه می‌کند. بنابراین استفاده از تجربه این بخش می‌تواند مانع از اتخاذ تصمیماتی شود که ناخواسته مشکلات جدیدی برای تولید ایجاد می‌کند. فعالان اقتصادی کشور در همین شرایط تحریم برای تأمین ارز و استمرار تولید تلاش کرده‌اند و اجازه نداده‌اند مشکلات بیش از این افزایش پیدا کند. بنابراین نباید با وضع قوانین و مقررات جدید، محدودیت‌های مضاعف برای تولیدکننده ایجاد کنیم.

● **در چنین شرایطی، چرا مس کاوان همچنان بر توسعه اکتشاف تأکید دارد؟**

اکتشاف هزینه نیست؛ اکتشاف سرمایه‌گذاری برای آینده است. در سال‌های گذشته فعالیت‌های اکتشافی گسترده‌ای انجام داده‌ایم و این برنامه همچنان ادامه دارد. هر مجموعه معدنی اگر بخواهد در آینده

توسعه پیدا کند، به خوراک و ماده معدنی نیاز دارد. بنابراین اگر قرار است ظرفیت تولید افزایش پیدا کند، باید از امروز برای ذخایر آینده برنامه‌ریزی کنیم. به همین دلیل فعالیت‌های اکتشافی همواره در سرفلوچه برنامه‌های مس کاوان قرار داشته و امسال نیز ادامه خواهد داشت. اگر مشکلات ناشی از تورم، افزایش هزینه‌ها و شرایط بیرونی سازمان قابل مدیریت باشند، وظیفه ما این است که توسعه را متوقف نکنیم.

● **همکاری مسئولان استانی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

در طول این سال‌ها مسئولان استانی و کشوری از مجموعه بازدیدهای مختلفی داشته‌اند و دغدغه‌ها و مسائل بخش معدن را پیگیری کرده‌اند. در این میان جناب آقای مهندس علیخانی معاونت محترم معدنی اداره کل صمت استات سمنان همواره یکی از حامیان تولید و معدن در سطح استان بوده‌اند و مسائل و دغدغه‌های ما را به خوبی درک کرده‌اند. هر زمان نیاز بوده در محل معدن حضور داشته‌اند. ایشان یکی از معاونان توانمند معدنی در سطح کشور هستند؛ هم دیدگاه فنی مناسبی دارند و هم بر قوانین و مسائل حوزه معدن تسلط خوبی دارند.

● **چرا فعالیت معدنی را باید متفاوت از بسیاری از فعالیت‌های صنعتی دید؟**

معدنکاری در ایران را می‌توان یکی از دشوارترین فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی دانست. معادن عموماً در دورافتاده‌ترین نقاط کشور قرار گرفته‌اند؛ در بیابان‌ها، کوهستان‌ها و مناطقی که بسیاری از زیرساخت‌های اولیه در آنها وجود ندارد. یک سرمایه‌گذار صنعتی می‌تواند کارخانه خود را در یک شهرک صنعتی نزدیک شهر احداث کند و از راه، برق، آب، خدمات و امکانات موجود استفاده کند، اما سرمایه‌گذار معدنی معمولاً باید بخش مهمی از زیرساخت مورد نیاز خود را ایجاد کند. از راه و برق و آب گرفته تا تأسیسات، ساختمان‌ها، امکانات عملیاتی و زیرساخت‌های مورد نیاز

مجموعه‌ای از سوی دیگر باید برای نیروی انسانی نیز شرایط فراهم شود. نیروها از کارگر و اپراتور گرفته تا مهندس و متخصص باید در منطقه مستقر شوند یا امکان رفت‌وآمد داشته باشند. بنابراین بحث اسکان، سرویس، رفاه و امکانات مورد نیاز نیروها نیز بر عهده مجموعه معدنی قرار می‌گیرد. همه این عوامل باعث می‌شود معدنکاری نسبت به بسیاری از فعالیت‌های صنعتی پیچیده‌تر و دشوارتر باشد.

● **با این شرایط، انتظار شما از سیاست‌گذار چیست؟**
هر فرد یا مجموعه‌ای که در این کشور سرمایه‌گذاری و اشتغال ایجاد می‌کند باید مورد احترام قرار گیرد و مشکلاتش تا حد امکان برطرف شود. این موضوع در بخش معدن اهمیت مضاعف دارد. بخش خصوصی در بسیاری از نقاط دورافتاده کشور سرمایه‌گذاری کرده، زیرساخت ایجاد کرده و اشتغال به وجود آورده است. آیا دولت می‌تواند در دل یک بیابان همین میزان سرمایه‌گذاری و اشتغال ایجاد کند؟

سرمایه‌گذار معدنی علاوه بر فعالیت اقتصادی، در بسیاری از موارد عملاً بخشی از توسعه منطقه‌ای را نیز بر دوش می‌کشد. توسعه معدن فقط به معنای استخراج ماده معدنی نیست. معدن می‌تواند مواد اولیه مورد نیاز صنایع را تأمین کند، اشتغال مستقیم و غیرمستقیم ایجاد کند و به رونق اقتصادی مناطق کمتر برخوردار کمک کند. به همین دلیل معتقدم حمایت هدفمند از سرمایه‌گذاران، رفع موانع تولید و شنیدن صدای بخش خصوصی باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد. اگر تولیدکننده بتواند با اطمینان فعالیت کند، توسعه اتفاق می‌افتد؛ وقتی توسعه اتفاق بیفتد، اشتغال، تولید و ارزش اقتصادی نیز در پی آن ایجاد خواهد شد.

